

From: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Date: Tuesday, March 24, 2026, 9:27 AM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Verzoek tot herstel omissie en expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel Inbox ^{5.1.2.e}

Attachments:

Behandeling Eerste Kamer - huwelijkse uitbuiting is mensenhandel.docx

Van: ^{5.1.2.e} @femmesforfreedom.com>

Verzonden: maandag 23 maart 2026 18:07

Aan: ^{5.1.2.e} <^{5.1.2.e} @eerstekamer.nl>

Onderwerp: Re: Verzoek tot herstel omissie en expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel Inbox luci

U ontvangt niet vaak e-mail van ^{5.1.2.e} @femmesforfreedom.com. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte mevrouw ^{5.1.2.e}

Naar aanleiding van mijn eerdere contact met u in november, waarin ik per e-mail de omissie in het wetsvoorstel Modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel onder uw aandacht heb gebracht, wend ik mij opnieuw tot u. Nu er wederom een behandeling in de commissie Justitie & Veiligheid is gepland en de beantwoording door de Minister van de door de Eerste Kamer gestelde vragen onze zorgen met betrekking tot huwelijkse uitbuiting niet heeft weggenomen, acht ik het noodzakelijk dit opnieuw onder uw aandacht te brengen.

In de bijgaande bijlage geven wij vanuit onze expertise antwoord op door uw Kamer gestelde vragen. Wij komen tot de conclusie dat in het wetsvoorstel modernisering en uitbreiding van de strafbaarstelling van mensenhandel met betrekking tot huwelijkse uitbuiting nog altijd een aantal belangrijke zorgpunten blijft bestaan.

Nu de beantwoording door de Minister deze fundamentele zorgen niet heeft weggenomen, blijft een novelle de enige zorgvuldige en juridisch houdbare route om deze omissie te herstellen.

Onze oproep is daarom helder en dringend: herstel deze fout en zorg voor een expliciete strafbaarstelling van huwelijkse uitbuiting als mensenhandel. Alleen zo kan effectieve bescherming, vervolging en erkenning worden gewaarborgd.

Femmes for Freedom gaat hierover graag met u in gesprek, bij voorkeur voorafgaand aan uw inbreng voor het derde verslag, om onze zorgen en aanbevelingen nader toe te lichten.

Wij danken u voor uw aandacht en zien uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet

^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

Op ma 10 nov 2025 om 16:17 schreef lucia nuijts <^{5.1.2.e} @femmesforfreedom.com>:

Geachte ^{5.1.2.e}

Morgen, dinsdag 11 november, behandelt de Eerste Kamer in de Commissie Justitie en Veiligheid het wetsvoorstel Modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel . Voor ons, Femmes For Freedom, is de vraag of dit

voorstel als hamerstuk zal worden afgedaan, of dat de commissie de verantwoordelijkheid neemt om een ernstige omissie te herstellen. Wij hebben een aantal commissieleden van partijen die in de Tweede Kamer amendement en moties betreffende dit onderwerp hebben gesteund, benaderd met het verzoek deze omissie te herstellen. Middels dit schrijven brengen wij ook u als griffier van de commissie op de hoogte.

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer werd beoogd om huwelijks uitbuiting expliciet onder de strafbaarstelling van mensenhandel te brengen. Door een fout in het wetgevingsproces is deze uitbreiding echter onbedoeld buiten de uiteindelijke wet gebleven. Het gevolg is dat één van de meest ingrijpende vormen van structurele uitbuiting, waarbij een vrouw wordt gedwongen tot het verrichten van huishoudelijke of andere diensten of arbeid binnen een huwelijk of relatie, tegen haar wil en onder omstandigheden van dwang, geweld, bedreiging of misbruik van autoriteit, nog steeds niet strafbaar is.

Vrouwen en meisjes die leven in huwelijks uitbuiting, bevinden zich vaak in een situatie van angst, afhankelijkheid, geweld en psychische onderdrukking. Wanneer dader en slachtoffer met elkaar gehuwd zijn of een relatie hebben, vormt die verbondenheid een enorme belemmering om hulp te zoeken of aangifte te doen. Zij worden gevangen gehouden door de dader én door een wet die hun situatie niet erkent.

En laten we helder zijn:

Een slachtoffer gaat naar de politie omdat zij slachtoffer is van een strafbaar feit uit het Wetboek van Strafrecht, niet omdat ooit een motie door de Tweede Kamer is aangenomen. Alleen een duidelijke wettelijke strafbaarstelling biedt bescherming, recht en erkenning.

De door de minister genoemde strafbepalingen dekken naar ons oordeel de specifieke realiteit van huwelijks uitbuiting in Nederland onvoldoende. Het gaat hier niet om huwelijks gevangenschap, maar om situaties van gedwongen isolement en structureel misbruik van afhankelijkheid binnen een huwelijk. Deze vorm van uitbuiting wordt in de praktijk zelden herkend of vervolgd, juist omdat de huidige artikelen (237f en 284 Sr) te algemeen en te beperkt zijn.

Het ontbreken van een specifieke strafbaarstelling leidt tot gebrekkige rechtszekerheid voor slachtoffers en biedt onvoldoende handvatten voor opsporing en vervolging. Daarbij komt dat dit delict, wanneer het wordt gepleegd door Nederlandse onderdanen, grensoverschrijdend kan zijn. Door huwelijks uitbuiting expliciet onder te brengen binnen de mensenhandelbepaling, kunnen ook Nederlandse daders die dit delict transnationaal plegen, strafbaar gesteld worden voor hun in het buitenland begane handelingen. Zoals ook de Tweede Kamerleden Van Nispen en Boomsma in hun kamerbreed aangenomen motie hebben benoemd.

Een novelle, die expliciet maakt dat gedwongen isolement en misbruik van afhankelijkheid binnen het huwelijk onder uitbuiting vallen, zou de wet verduidelijken en aansluiten bij de verplichtingen die voortvloeien uit het CEDAW-verdrag en het Verdrag van Istanbul. Bovendien zou het een krachtig signaal zijn dat ook in de privésfeer uitbuiting niet wordt getolereerd. Wij begrijpen dat een novelle een zwaar instrument is, maar juist vanwege de ernst en de structurele aard van huwelijks uitbuiting is het gerechtvaardigd om die mogelijkheid te overwegen.

Huwelijks uitbuiting is een ernstige schending van de menselijke waardigheid en het recht op zelfbeschikking. Het is mensenhandel en Nederland heeft onder het Verdrag van Istanbul, het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) en het Palermo Protocol de plicht om ook deze vorm van uitbuiting te bestrijden. Het niet expliciet strafbaar stellen van huwelijks uitbuiting is daarmee niet slechts een gemiste kans, maar een schending van internationale verplichtingen.

Bovendien bestaat er een directe samenhang tussen huwelijks uitbuiting en femicide. Een onderwerp waar de samenleving en de politiek samen optrekken in verontwaardiging dit afschuwelijk verschijnsel te voorkomen. Vrouwen die structureel aan huwelijks uitbuiting worden onderworpen binnen een relatie, lopen een aanzienlijk groter risico om uiteindelijk slachtoffer te worden van dodelijk geweld. Een expliciete strafbaarstelling is daarom niet alleen een juridisch instrument, maar ook een essentieel middel voor preventie en bescherming van leven.

Met een novelle kan de regering deze fout voor eens en voor altijd herstellen. Daarmee doet Nederland recht aan zijn internationale verplichtingen én aan de vrouwen en meisjes die dagelijks leven in een situatie van uitbuiting binnen een huwelijk of relatie.

De verantwoordelijkheid ligt nu bij de commissie. Wij hopen dat de commissie deze kans niet voorbij laat gaan. Onze oproep is dan ook: Herstel de fout. Erken huwelijks uitbuiting als mensenhandel. Bescherm deze vrouwen: in wet, recht en waardigheid.

Hoogachtend,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassastraat 102

2596 BW Den Haag

5.1.2.e

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

--

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassastraat 102

2596 BW Den Haag

5.1.2.e

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

Huwelijkse uitbuiting en het wetsvoorstel mensenhandel

Beantwoording van de vragen door leden van de Eerste kamer met betrekking tot de positie van huwelijkse uitbuiting in het wetsvoorstel *Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel*.

1. Is huwelijkse uitbuiting expliciet strafbaar gesteld in het wetsvoorstel?

Nee. Het wetsvoorstel bevat geen afzonderlijke, expliciete strafbepaling waarin “huwelijkse uitbuiting” als zelfstandig delict is opgenomen. Wel blijft artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht, waarin mensenhandel en uitbuiting strafbaar zijn gesteld, van toepassing. Het wetsvoorstel moderniseert deze bepaling en breidt de opsomming van uitbuitingsvormen uit. In de memorie van toelichting en via amendementen is expliciet aandacht besteed aan uitbuiting in het kader van onder meer gedwongen huwelijken, draagmoederschap en illegale adoptie. Daarmee worden situaties van uitbuiting in gedwongen huwelijken onderkend, maar een zelfstandige, expliciete strafbaarstelling van “huwelijkse uitbuiting” ontbreekt.

2. In hoeverre is huwelijkse uitbuiting strafbaar op grond van het wetsvoorstel?

Huwelijkse uitbuiting is gedeeltelijk strafbaar op grond van het wetsvoorstel. Voor zover sprake is van uitbuiting in het kader van een gedwongen huwelijk, wordt dit in het wetsvoorstel en de toelichting expliciet als vorm van uitbuiting aangemerkt. Andere vormen van uitbuiting binnen een huwelijk kunnen, afhankelijk van feitelijke elementen als afhankelijkheid, dwang, uitbuitingsdoel en bewijslast, worden vervolgd op basis van artikel 273f Sr en andere strafbepalingen, zoals die inzake slavernijachtige praktijken, vrijheidsberoving, mishandeling, seksueel geweld en dwangarbeid. De modernisering van de bepaling beoogt nadrukkelijk de focus te verleggen naar het element “uitbuiting”. De uitkomst van vervolging blijft evenwel sterk afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval, de bewijspositie en de mate van dwang en afhankelijkheid.

3. Wordt de effectieve bescherming van slachtoffers hiermee voldoende gegarandeerd?

De voorgestelde wijzigingen verbeteren de mogelijkheden voor strafrechtelijke aanpak en erkenning van nieuwe vormen van uitbuiting, maar bieden op zichzelf genomen nog geen volledige garantie voor effectieve bescherming van slachtoffers van huwelijkse uitbuiting. Hoewel de uitbreiding van de strafbaarstelling en de expliciete aandacht voor gedwongen huwelijken positief zijn, blijven er knelpunten bestaan op het gebied van bewijslast, vroegtijdige signalering, beschikbaarheid van gespecialiseerde opvang, bescherming rondom aangifte en de verblijfsrechtelijke positie van buitenlandse slachtoffers. Zonder expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in het wetboek en aanvullende maatregelen zullen slachtoffers in de praktijk onvoldoende worden beschermd.

4. Voldoet Nederland hiermee aan de positieve verplichtingen uit het Verdrag van Istanbul, het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) en het Palermo-Protocol?

Met dit wetsvoorstel wordt een belangrijke stap gezet in de richting van naleving van internationale verplichtingen. Ten aanzien van het Palermo-Protocol en de implementatie van relevante Europese richtlijnen draagt de modernisering en uitbreiding van de strafbaarstelling van mensenhandel aantoonbaar bij aan de naleving. Voor het Verdrag van Istanbul en het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) geldt dat deze verdragen niet alleen een strafbaarstelling vereisen, maar ook effectieve preventie, bescherming en slachtoffergerichte procedures. Doordat “huwelijkse uitbuiting” niet expliciet als zelfstandige strafbaarstelling is opgenomen en aanvullende beschermingsmaatregelen buiten het

wetsvoorstel vallen, kan nog niet worden geconcludeerd dat volledig aan alle verplichtingen uit deze verdragen wordt voldaan.

5. Samenvattend: Voldoet het wetsvoorstel aan de verdragsverplichtingen?

Het wetsvoorstel versterkt de conformiteit met internationale normen en verbetert het de nationale aanpak van mensenhandel. De naleving van het Palermo-Protocol wordt hiermee aanzienlijk versterkt. Tegelijkertijd geldt dat zonder expliciete strafbaarstelling van huwelijkse uitbuiting en zonder aanvullende uitvoerings- en beschermingsmaatregelen de volledige naleving van de verplichtingen uit het Verdrag van Istanbul en CEDAW nog niet kan worden gegarandeerd en er in de praktische bescherming van slachtoffers lacunes blijven bestaan.

6. Welke maatregelen kunnen worden overwogen om eventuele lacunes te ondervangen?

Ter verdere versterking van de bescherming wordt overwogen:

- het expliciet opnemen van huwelijkse uitbuiting als afzonderlijke vorm van uitbuiting in de wet;
- het verduidelijken van de samenloop met andere strafbepalingen in de memorie van toelichting;
- het versterken van de slachtofferbescherming, onder meer door betere opvang, begeleiding en aandacht voor de verblijfsrechtelijke positie;
- het bevorderen van specialisatie en opleiding bij politie, Openbaar Ministerie en rechterlijke macht.

Zorgpunten Femmes for Freedom

Gebruik van de term ‘gedwongen’

Femmes for Freedom uit ernstige zorgen over het gebruik van de term ‘*gedwongen*’ in het wetsvoorstel, met name waar het gaat om uitbuiting in de context van huwelijk. Door het hanteren van deze term ontstaat in de praktijk een verzwaarde bewijslast voor slachtoffers.

De nadruk op het aantonen van *dwang bij het aangaan van het huwelijk* biedt daders immers de mogelijkheid zich te beroepen op de stelling dat het huwelijk formeel vrijwillig is gesloten. In veel gevallen van huwelijkse uitbuiting wordt echter juist gebruikgemaakt van subtiele, niet-zichtbare en langdurige vormen van druk, zoals emotionele afhankelijkheid, familie-eer, sociale uitsluiting, economische afhankelijkheid of misleiding. Deze vormen van dwang laten zich moeilijk vangen in klassiek strafrechtelijk bewijs.

Hierdoor dreigt een situatie te ontstaan waarin de focus verschuift van de feitelijke uitbuiting binnen het huwelijk naar de vraag of het huwelijk zelf ‘gedwongen’ was. Dit miskent de realiteit dat uitbuiting ook kan plaatsvinden binnen een ogenschijnlijk vrijwillig huwelijk, en dat de uitbuiting vaak pas na het huwelijk begint of structureel verergert.

Femmes for Freedom waarschuwt dat deze benadering ertoe leidt dat:

- daders zich eenvoudig kunnen onttrekken aan strafrechtelijke aansprakelijkheid door te stellen dat het huwelijk vrijwillig is aangegaan;
- slachtoffers in een kwetsbare positie worden geconfronteerd met een onevenredig zware bewijsopdracht;
- de drempel om aangifte te doen verder wordt verhoogd;
- effectieve vervolging van huwelijkse uitbuiting in de praktijk ernstig wordt bemoeilijkt.

Volgens Femmes for Freedom zou de strafrechtelijke beoordeling primair moeten zien op de aanwezigheid van uitbuiting, afhankelijkheid en machtsmisbruik, en niet op de vraag of het huwelijk formeel of aantoonbaar onder dwang tot stand is gekomen. Alleen dan wordt recht gedaan aan de realiteit van slachtoffers en wordt effectieve bescherming daadwerkelijk gegarandeerd.

Ontbreken van expliciete strafbaarstelling van systematische uitbuiting binnen relationele en huiselijke context

Femmes for Freedom constateert daarnaast dat het wetsartikel onvoldoende expliciet ziet op situaties waarin sprake is van systematische uitbuiting van een echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel binnen de huiselijke sfeer. Het betreft gevallen waarin de uitgebuite persoon wordt gedwongen tot het verrichten van huishoudelijke diensten, arbeid of andere diensten tegen haar of zijn wil, onder omstandigheden die worden gekenmerkt door dwang, bedreiging, geweld of misbruik van autoriteit.

Deze vorm van uitbuiting onderscheidt zich doordat zij plaatsvindt binnen een relationele afhankelijkheidsrelatie, waarin emotionele binding, sociale controle, economische afhankelijkheid en soms verblijfsrechtelijke afhankelijkheid een centrale rol spelen. Juist het bestaan van een huwelijk, geregistreerd partnerschap of andere duurzame relatie tussen dader en slachtoffer vormt in de praktijk een substantiële belemmering voor slachtoffers om zich aan de uitbuitingssituatie te onttrekken, hulp te zoeken of melding dan wel aangifte te doen.

Het ontbreken van een expliciete benoeming van deze vorm van mensenhandel in het gemoderniseerde artikel 273f Sr brengt het risico met zich mee dat deze ernstige uitbuitingssituaties onvoldoende worden herkend, niet of slechts moeizaam worden vervolgd en dat slachtoffers onvoldoende rechtsbescherming ervaren. De huidige formulering nodigt uit tot een restrictieve interpretatie, terwijl internationale verdragen en mensenrechtenstandaarden juist vragen om een ruime en slachtoffergerichte benadering.

Femmes for Freedom acht het daarom van groot belang dat systematische uitbuiting binnen de huiselijke en relationele sfeer, huwelijkse uitbuiting, expliciet als vorm van mensenhandel wordt benoemd in het gemoderniseerde artikel 273f Sr. Een dergelijke explicitering draagt bij aan rechtszekerheid, vergroot de herkenbaarheid voor opsporingsinstanties en verlaagt de drempel voor slachtoffers om bescherming en recht te zoeken.

Aanbeveling

Juist omdat de beantwoording door de Minister onze zorgen niet heeft weggenomen en wezenlijke onduidelijkheden blijven bestaan, achten wij een novelle nog altijd de meest aangewezen en zorgvuldige route. Hiermee kan de wetgever deze omissie herstellen en expliciet duidelijk maken dat huwelijkse uitbuiting onder mensenhandel valt.

Wij doen daarom nogmaals een dringende oproep op u: grijp deze mogelijkheid aan om de wet te verduidelijken en te versterken. Herstel de omissie van de Tweede Kamer en zorg ervoor dat ook huwelijkse uitbuiting ondubbelzinnig strafbaar wordt gesteld. Alleen zo kan daadwerkelijke bescherming, erkenning en rechtszekerheid worden geboden aan de vrouwen en meisjes die zich in deze kwetsbare positie bevinden.